

Секція: Проблеми макроекономіки

Машенко Марина Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економічної теорії, статистики та прогнозування

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ

Зростання кількості та якості ресурсів і удосконалення технології забезпечують можливості такого переміщення, а повна зайнятість населення та оптимальний перерозподіл ресурсів дуже важливі для його реалізації.

В процесі економічного зростання країни виникають наступні проблеми:

- джерела та тенденції зростання;
- забезпечення його довготривалості;
- наслідки вибраної моделі науково-технічної політики;
- можливі структурні зрушення в економіці.

Фактори економічного зростання – це явища і процеси, які визначають масштаби збільшення реального обсягу виробництва й можливості збільшення ефективності та якості зростання. Це все те, що складає базу для розвитку економічного зростання країни. До них відносяться:

- кількість та якість природних ресурсів країни;
- кількість та якість капітальних ресурсів, рівень розвитку виробничих фондів, енергетичних систем, транспорту;

- якість трудових ресурсів країни, рівень їх освіти та професіоналізму;
- НТП та швидкість використання наукових результатів в виробництві;
- рівень управління (менеджменту) на виробництві;
- державна політика, направлена на розробку науково-технічних програм, регулювання грошової та банківської системи, проведення інвестиційної та податкової політики, фінансування системи науки та освіти.

Існують два типи економічного зростання:

- екстенсивний тип, згідно якому економічне зростання відбувається за рахунок збільшення масштабів виробництва;
- інтенсивний тип – за рахунок НТП.

Наслідками інтенсивного типу економічного зростання є:

- зростає продуктивність праці;
- змінюється структура виробництва;
- зростає кількість працездатного населення, зайнятого в сфері нематеріального виробництва;
- збільшується питома вага науково ємких підприємств;
- збільшується вихід кінцевої продукції з кожної одиниці залучених у виробництво фондів;
- збільшується питома вага основних фондів і зменшується частка матеріальних оборотних засобів і запасів.

В чистому вигляді, один без одного, ці два типи економічного зростання не існують. На сучасному етапі існує змішаний (реальний) тип економічного зростання. В процесі розширеного відтворення відбувається таке поєднання двох типів, при якому один з них є переважаючим. Тому розрізняють переважно інтенсивний або переважно екстенсивний тип економічного зростання.

В усьому світі сьогодні досить широко постає питання інвайронментальної безпеки підприємств. Стабільне функціонування, зростання економічного потенціалу будь-якого підприємства в умовах ринкових відносин багато в чому залежать від наявності надійної системи інвайронментальної безпеки.

Інвайронментальна безпека – це стан захищеності економіки та навколишнього середовища, який дозволяє зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатний до вирішення проблем збалансованого розвитку економіки й поліпшення стану навколишнього середовища та сприяє розробці й реалізації національних концепцій екологічно стійкого розвитку й механізму його забезпечення [1, с. 55].

Система управління природними процесами, яка включає в себе регулювання законів взаємодії природи і людини для уникнення екологічної кризи – екологічний менеджмент.

Екологічний менеджмент є одним з видів менеджменту і займає важливе місце в структурі управління. Наука «екологія» досліджує закони взаємодії біосфери і її різних підрозділів, а також вплив природного середовища на людину і саме ставлення людей до природи.

У нашій країні існують проблеми екологічного менеджменту, які полягають у:

- відсутності екологічної та еколого-економічної політики;
- значне перевищення допустимого антропогенного навантаження (територіальна нерівномірність, висока концентрація промисловості, несприятливий кліматичний рівень підготовчих процесів, величезна експлуатація земельних, водних та лісових ресурсів, низька ефективність контролю експлуатації природних ресурсів і забруднення середовища);
- низький стан здоров'я населення нашої країни.

Можна виділити два основних напрямки екологічного менеджменту:

- екологічно орієнтоване стратегічне управління;
- екологічна освіта.

Завданнями екологічного менеджменту є:

- формування стратегії людини, яка розрахована на те, щоб запобігти глобальній екологічній кризі;
- діагностика стану навколишнього середовища;
- досягнення екологічної безпеки суспільства шляхом підвищення рівня культури [2].

На сучасному етапі в світі існує екологічна криза. Це полягає в критичному стані навколишнього середовища, яке було викликано неправильним використанням природних ресурсів, а також забрудненням біосфери, яке безпосередньо загрожує добробуту людства. Дані, які наводяться в статистиці про забруднення навколишнього середовища, свідчать про погіршення стану природного середовища. Людина в сучасних екологічних умовах абсолютно беззахисна.

Також чималу небезпеку для здоров'я людини несе радіоактивність, яка пов'язана зі створенням ядерної зброї і науково-технічною революцією. З таких причин екологічний менеджмент розробляє ряд заходів по боротьбі з екологічною кризою.

Література

1. Мащенко М.А. Теоретичне обґрунтування сутності економічної категорії «інвайронментальна безпека» / М.А. Мащенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – №60. – 2017. – С. 49-55.
2. Мащенко М.А., Кліменко О.М. Еколого-економічні проблеми інвайронментальної безпеки України / М.А. Мащенко, О.М. Кліменко // Бизнес-информ. – № 3. – 2018. – С. 190–195.